

Spis treści

Wstęp | 7

1. „Wysoki nad wszystkie narody Pan” – wobec sporu o hierarchię wartości w Cesarstwie Niemieckim | 31
 - 1.1. Górny Śląsk – kraj pod krzyżem | 31
 - 1.2. Narodowość wskrzeszona w ludzie – witraże w kościele św. Stanisława Biskupa w Ligocie Bialskiej | 33
 - 1.3. Kościół, cesarstwo i Śląsk ponad narodami – kościół św. Pawła w Nowym Bytomiu | 46
 - 1.4. Wielka rodzina u stóp Chrystusa – witraż w kościele Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Goduli | 58
 - 1.5. Katolicyzm, nacjonalizm i górnośląska republika proboszczów | 60
2. Religia i narodowość – dwie rodzone siostry? (1918/1922–1939/1945) | 93
 - 2.1. Po dwóch stronach granicznego kordonu | 93
 - 2.2. Katolicyzm jako droga od *Heimat* do *Vaterland* – dylematy ks. Emila Szramka | 101
 - 2.2.1. Ks. Emil Szramek w poszukiwaniu „prawdziwego my” Górnoślązaków | 101
 - 2.2.2. Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Katowicach – od *sacrum* do „politycznej religii” | 103
 - 2.2.3. Katolicka etnohistoria i obraz wspólnoty w obrazach Józefa Unierzyskiego | 106
 - 2.2.4. Dawne i nowe w maryjnym cyklu – legitymizacja nowych hierarchii | 122
 - 2.2.5. „Złoty wiek” i polski Samarytanin | 125
 - 2.2.6. Od *Heimat* do *Vaterland* | 129
 - 2.2.7. Język matek i babek – wokół inskrypcji w kościele Mariackim w Katowicach | 134
 - 2.2.8. Istebniański kontrapunkt | 145
 - 2.3. Wszyscy polscy święci ks. Władysława Roboty | 147
 - 2.4. Kamienie nie przemówią po polsku, czyli nieznośny upór ks. Józefa Kuliga | 154
 - 2.5. Twarzą na wschód, tyłem do Wrocławia – katedra Chrystusa Króla w Katowicach | 159
 - 2.6. Po jakiemu skrzypią belki? Drewniany kościół w ogniu narodowych sporów | 166
 - 2.7. Śląska wspólnota żywych i umarłych – kościół św. Jadwigi Śląskiej w Opawie | 179
 - 2.8. Siostry rodzone czy przyrodnie? | 198

- 3. „Duchowa jedność Narodu” w krajobrazie postapokaliptycznym | 253
 - 3.1. Wobec narodowej homogenizacji | 253
 - 3.2. Tysiącletniego narodu raj odzyskany – fryz milenijny w kościele św. św. Cyryla i Metodego w Knurowie | 258
 - 3.3. „Lud zespolony modlitwą” i gotów do pojednania? – milenijne dekoracje kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Raciborzu | 268
 - 3.4. Pochód Polski do Chrystusa ze Śląskiem w tle – wystrój katowickiej katedry | 273
 - 3.5. Od narodowej puryfikacji do teologii narodu – katolicka teoria i praktyka na Górnym Śląsku po 1945 roku | 277
- 4. Polska Mesjaszem czy Lotem narodów? Infrastruktury pamięci w Gliwicach i Katowicach | 297

Zakończenie | 315

Bibliografia | 331

Indeks nazwisk | 357

Indeks topograficzny | 367

Spis ilustracji | 373

Summary | 379

Zusammenfassung | 381